

Målgruppe: 0-3 kl.

Navn: Sans for historien: livet i stenalderen

Fagområder:

Historie, natur/teknologi

Kort beskrivelse:

Gennem arbejdet med stenalderen som periode får eleverne en indledende introduktion til historiefaget med fokus på kronologi og kilder. Ved hands-on baserede øvelser stifter eleverne bekendtskab med redskaber og materialer fra perioden sat i relation til tilsvarende materialer fra deres egen samtid.

Praktiske oplysninger

Forløbet kan bookes hele året på Sorø Museum og Kalundborg Museum. Bestiller du Kulturbussen i forbindelse med undervisningsforløbet, kan du inden eller efter forløbet besøge et offentligt tilgængeligt oldtidsminde i nærheden af skolen eller museet. Det kan eks. være gravhøje eller jættestuer.

Formål

Forløbet har til hensigt at give eleverne en introduktion til historiefaget gennem stenalderen som periode.

Eleverne får en indledende forståelse for periodens materialer og teknologier samt livsgrundlaget, der gjorde sig gældende for befolkningen. I forlængelse heraf får eleverne ved at arbejde med genstande og kronologi en fornemmelse for historiebevidsthed.

Pædagogisk greb

Undervisningen veksler mellem dialogbaseret undervisning samt lytte- og sansebaserede øvelser med inddragelse af genstande, der er karakteristisk for stenalderen. Aktiviteterne har til hensigt at understøtte elevernes forståelse for kronologi og tidsperioder. Således er fokus på, at eleverne kan identificere særlige træk ved stenalderen samt de materialer og teknologier, der kendetegner henholdsvis stenalderen og vores samtid.

Der bliver arbejdet ud fra en før-under og efter tilgang til besøget, hvor de angivne øvelser i lærervejledningen kan bruges til at forberede og efterbearbejde besøget på museet.

Forløbets struktur og varighed er ens for 0-3 klasse, hvorimod aktiviteterne er aldersdifferentierede for 0-1 klasse og 2-3 klasse.

Fælles Mål

Forløbet understøtter flere videns- og færdighedsmål under følgende overordnede kompetencemål for indskolingen.

Historie

Kronologi og sammenhæng

Eleven kan relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv

Kildearbejde

Eleven kan anvende kilder til at opnå viden om fortiden

Natur/Teknologi

Modellering

Eleven kan anvende naturtro modeller

Perspektivering

Eleven kan genkende natur og teknologi i sin hverdag

Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster

For 0. klasse kan forløbet bruges i arbejdet med børnehaveklassens særlige kompetenceområde *Kreative og musiske udtryksformer*. Omdrejningspunktet i forløbet vil være på stimulering af elevernes sanser gennem forskellige inddragende øvelser og en hands-on baseret tilgang til museets særlige genstande og samlinger.

Samtidig kan besøget bruges i forbindelse med klassens arbejde med kompetenceområdet *engagement og fællesskab* herunder *deltagelse, engagement* samt *samvær og samarbejde*.

Beskrivelse af undervisningsforløbet

Med afsæt i elevernes forestillingsverden bliver besøget indledt med en dialog om, hvad historie og kronologi er. Dette bliver eksemplificeret og understøttet med en konkret øvelse, der illustrerer tidsbegrebet.

Det følgende arbejde i udstillingerne er centreret om fund fra henholdsvis Sorø og Kalundborg områderne samt en fiktiv fortælling om stenalderbørnene Birk og Lærke.

Særligt stenalderens redskaber og materialer vil ligge til grundlag for de elevinddragende aktiviteter, hvor eleverne ud fra ægte fund og kopigenstande vil se på funktion i relation til livet for stenaldermennesket og det moderne menneske i dag.

Forløbet bliver afsluttet med en refleksionsøvelse over elevernes oplevelser ved besøget. Videre arbejde med øvelsen kan fortsætte hjemme i klassen som en del af efterbearbejdningen af besøget.

Litteratur

- 1) J. Bay, J. & B. Staal, *En stenalderboplads. Ideer til historiske værkstedsaktiviteter og tværfagligt arbejde i skolen og friluftslivet*, Skoletjenesten Lejre Forsøgscenter 2003
- 2) Jørgen Jensen, *Danmarks Oldtid. Stenalder 13.000-2.000 f.Kr.*, København 2006
- 3) Kim Aaris-Sørensen, *Danmarks forhistoriske dyreverden. Om skovelefanter, næsehorn, bisoner, urokser, mammutter og kæmpehjorte*, 1998
- 4) Olga Dysthe, Nana Bernhardt, Line Esbjørn, *Dialogbaseret undervisning – kunstmuseet som læringsrum*, 2012
- 5) Peter Vang Petersen, *Flint fra Danmarks oldtid*, København 1999
- 6) EMU – Danmarks læringsportal:
  - [http://www.emu.dk/soegning/stenalder?f\[0\]=field_omraade%3A5464](http://www.emu.dk/soegning/stenalder?f[0]=field_omraade%3A5464)
- 7) Projektet "Kongehøjen", giver et indblik i nogle af de mest bemærkelsesværdige stenaldergrave:
  - www.kongehojen.dk
- 8) Udvalgte sider om Stenalderen på Nationalmuseets hjemmeside:
  - <http://natmus.dk/historisk-viden/temaer/genstande-af-enestaaende-betydning/genstande-fra-danmarks-oldtid/grav-fra-stenalderen/>
  - <http://natmus.dk/historisk-viden/danmark/oldtid-indtil-aar-1050/jaegerstenalderen-indtil-4000-fkr/gravlagt-kvinde-og-barn/stenalderens-massegrave/>
  - <http://natmus.dk/historisk-viden/danmark/oldtid-indtil-aar-1050/livet-i-oldtiden/hvordan-gik-de-klaedt/stenalderens-dragter/>